

Київська конференція “Захист прав людини через надання правової допомоги: кращий досвід країн Африки, Азії та Східної Європи”.

День перший: Вівторок, 27 березня 2007

Привітання

Учора Заступник Міністра юстиції України пані Інна Смелянова офіційно відкрила конференцію “Захист прав людини через надання правової допомоги”. Вона підкреслила роль конференції у розвитку системи надання юридичної допомоги в Україні. Алла Тютюнник, президент Херсонського обласного Фонду милосердя та здоров’я акцентувала свою увагу на необхідності дізнаватись про системи надання юридичної допомоги в інших країнах для її розвитку в Україні. У своєму вступному слові пан Натан Тейлор, який представляв посольство Канади, висловив готовність уряду Канади забезпечувати фінансову допомогу для організації конференції. Пані Карла Ферстман, директор REDRESS підкреслила важливість юридичної допомоги. REDRESS постійно надає захист жертвам насилля та інших міжнародних злочинів. І, нарешті, Пол Долтон від імені Датського Інституту з Прав Людини окреслив цілі конференції, які включають в себе інформаційний обмін між надавачами юридичної допомоги, аналіз досвіду надання юридичної допомоги, підтримка розвитку юридичної допомоги в Україні та сприяння державно-приватному партнерству в наданні такого роду допомоги.

“Чи є юридична допомога - правом людини?”

Пан Саймон Райс, старший викладач права в Університеті Маквайрі звернувся зі вступним словом до учасників конференції. Пан Райс дав широке визначення юридичної допомоги, що включає в себе всі аспекти публічного доступу до правосуддя з представленням інтересів у суді. Пан Райс підсумував, що країни визнають право юридичного представництва, та лише в чітко обмежених рамках. Для подолання даних обмежень доступ до юридичної допомоги повинен бути невід’ємним правом людини, незалежно від держави, де проживає людина. Згідно слів пана Райса людська гідність залежить від розуміння правил, якими керується суспільство, і в свою чергу від реалізації прав людини в його правовій системі. Право людини на доступ до правосуддя означає право “бути обізнаним в законі, знати і розуміти його, мати можливість ним скористатися, захистити своє право.” Насамкінець пан Райс додав, що право на доступ до правосуддя надає нового значення інструментам прав людини та забезпечує універсальний стандарт, за допомогою якого можна судити про адекватність юридичної допомоги.

Відкриття конференції.

Перше засідання: Забезпечення юридичної допомоги з точки зору державного сектору

Під час першого засідання окрема група учасників обговорювали надання юридичної допомоги з перспективи державного сектору. Бруно Калемба, Головний Адвокат з Юридичної Допомоги в Міністерстві Юстиції Малаві розповів про поширення юридичної допомоги від прямого представлення інтересів у суді в кримінальних справах у 60-их роках до сфери, що включає також цивільну і правову освітню діяльність у наш час. У Малаві зараз проходить експериментальний проект гібридної системи надання юридичної допомоги, яка базується на державно-приватному партнерстві, проте, як зазначив пан Калемба, покладатись на приватний сектор у фінансуванні дещо небезпечно. В зусиллі компенсувати недостачу адвокатів у сільській місцевості Малаві почала використовувати практику залучення юрис-консультів, щоб більша частина населення мала доступ до правосуддя.

Пані Та Ті Мін Лі, Директор Державного Департаменту Юридичної Допомоги Міністерства Юстиції В’єтнаму розповіла про успіхи та проблеми країни в розвитку системи надання юридичної допомоги за короткий проміжок часу. З моменту початку програми десять років тому, В’єтнам успішно застосовує державне та приватне фінансування та інноваційну рекламу, яка включає в себе залучення ЗМІ, щоб обслужити понад 150 тисяч громадян у близько 1000 офісах надання юридичної допомоги. Система юридичної допомоги забезпечує правові послуги безкоштовно в усіх галузях права, окрім комерційної. Основними проблемами на даний час є підвищення кількості клієнтів при збереженні якості послуг, адвокатська етика, а також оплата праці адвокатів

Пані Валентина Суботенко, директор центру юридичної реформи та змін у законодавстві Міністерства юстиції України говорила про початкові кроки у напрямку формування системи надання правової допомоги в Україні. Пані Суботенко згадала про суперечності в Конституції України, що стосуються надання правової допомоги. Під час створення основи для надання юридичної допомоги,

Київська конференція “Захист прав людини через надання правової допомоги: кращий досвід країн Африки, Азії та Східної Європи”.

День перший: Вівторок, 27 березня 2007

Україна повинна враховувати як історичні зобов'язання щодо поваги до прав людини, так і нові зобов'язання, які вона взяла на себе після проголошення незалежності. Вона зазначила, що незабаром повинно вирішитись питання про надання безкоштовної юридичної допомоги біженцям. А також не слід забувати і про створення відповідної бази для захисту прав громадян України. Насамкінець пані Суботенко підсумували головні досягнення у початкових програмах надання юридичної допомоги.

Останнім виступаючим першого засідання була пані Хальта Тель, Старший Дослідник для Програми в Китаї Датського Інституту з Прав Людини. Пані Тель почала з обговорення важливості петицій та посередництва як методів компенсації збитків в Китаї. Вона також згадала у своїй промові, що, реагуючи на вимоги китайського населення, уряд Китаю надав кошти на запровадження концепції верховенства права та сприяння наданню юридичної допомоги. Уряд запровадив та фінансує центри надання юридичної допомоги, а також надав повноваження центрам призначати адвокатів з Адвокатської Асоціації захищати інтереси громадян у кримінальних справах. Пані Тель підсумувала, що, незважаючи на те, що внаслідок підтримки уряду надання юридичних послуг зростає, участь уряду створює проблему незалежності та місцевого протекціонізму.

Засідання 2-е: Забезпечення послуг приватними та громадськими організаціями

Під час пообіднього засідання учасники ділилися своїм досвідом та проблемами в забезпеченні юридичної допомоги за участі приватного сектору та громади. Пані Сіхам Самаї, практикуючий адвокат у Вищому Суді Південної Африки, старший викладач університету Західного Кейпу пояснила, що юридична допомога в Африці надається в основному в кримінальних, а не у цивільних справах, що пов'язано із серйозністю справ. Як описала пані Самаї, університетські клініки є найбільшими постачальниками юридичної допомоги, завдяки студентам та фінансуванню зі сторони Ради з Надання Юридичної Допомоги та інших донорів.

Пані Суботенко бере участь у активній дискусії.

Абі Табрані, Заступник Голови операційної Ради Індонезійського Фонду Юридичної допомоги окреслив проблеми надання юридичної допомоги у своїй країні. Основною проблемою є відсутність розуміння з боку індонезійського уряду що надання юридичної допомоги є передумовою встановлення успішної влади. Таким чином уряд не надає достатніх ресурсів для потреб цієї галузі. Також трудностю є географічний чинник, тобто, допомога населенню, яке проживає в сільських місцевостях.

Далі, Президент Херсонського обласного Фонду милосердя та здоров'я Алла Тютюнник розповіла про позитивні кроки своєї організації у наданні юридичної допомоги населенню України, але відзначила, що багато людей змушені боротись з бідністю та з низьким рівнем захисту прав людини. Більшість українців не свідомі своїх прав і не спроможні доповісти про їх порушення органам влади чи організаціям з юридичної допомоги. Також Алла Тютюнник, як і інші учасники дискусії, зазначила проблему фінансування. Проекти надання юридичної допомоги в Україні залежні від донорів, і коли донори йдуть з проекту, процес зупиняється. Пані Тютюнник наголосила на необхідності сильного державно-приватного партнерства для зміцнення демократії та захисту прав людини, одночасно покращуючи рівень життя населення.

Насамкінець, пан Хуанг Інронг, старший дослідник Китайської Академії соціальних досліджень дав оптимістичні прогнози стосовно участі уряду в питанні юридичної допомоги. Він розповів, що протягом багатьох років влада надавала пріоритети економічним та соціальним правам, ігноруючи політичні та громадянські. Нещодавні зміни до Конституції відображають намір уряду побудувати нове суспільство на основі верховенства права. І хоча політично існують деякі обмеження, уряд звертає більше уваги на потребу поваги до особистих свобод громадян. Нарешті, дякуючи росту впливу засобів масової інформації, юристи-практики мають більше змоги агітувати за прийняття правових змін.